

תאריך עדכון: מאי 2017

כלכלה פוליטית 71-292-88

ד"ר אבי בר

תכנית מעוף

שנת לימודים: תשע"ז סמסטר: א + ב היקף שעות: 2 ש"ש

שעת קבלה:

ימי ד', בשעות 11.30-12.30 (סמסטר א') ו- 10.00-11.00 (סמסטר ב'), בבניין 213 (מקסיקו) חדר 322B, בתיאום בדוא"ל: Avibar007@walla.com

א. מטרת הקורס:

להבין את הגישות השונות בתחום הכלכלה הפוליטית, ולנתח את המצב החברתי- כלכלי בישראל לאורן.

ב. מהלך הקורס:

תחילה נעמוד על משמעות המושג כלכלה פוליטית. לאחר מכן נעמוד על הגישות השונות בתחום, החל מהגישה המרקאנטיליסטית, דרך הגישה הפיסיוקרטית, הקלאסית, המרקסיסטית, הניאו-קלאסית, הקיינסיאנית והמוניטריסטית, ועד לאסכולה האוסטרית. לאחר מכן ננתח את מדינת ישראל לאור הגישות הללו, תוך עמידה על האתגרים ההיסטוריים איתם התמודד המשק הישראלי, התמורות שחלו במדיניות הכלכלית בישראל, המצב המאקר כלכלי, סוגיות של תעסוקה ורווחה, ונסיים בדיון על המחאה החברתית של קיץ 2011.

ג. תוכן הקורס:

1. מבוא- מהי כלכלה פוליטית

Caporaso, J.A. and D. P. Levine (1992). "Politics and economics". In *Theories of Political Economy*, Cambridge: Cambridge University Press, pp. 7-32.

היילברונר, רוברט (2012). **הפילוסופים הארציים**. תרגום: גיא הרלינג. ירושלים: שלם, עמ' 19-44.

2. הגישה המרקאנטיסטית והגישה הפיסיקורטית

אוזר, גייקוב ו-ויליאם בלאנשפילד (1978). **תולדות המחשבה הכלכלית**. תרגום: עמוס כרמל. תל אביב: זמורה ביתן מודן, עמ' 24-30, 40-44.

3. הגישה הקלאסית

סמית', אדם (1996). **עושר העמים**. מבוא: חיים ברקאי. תרגום: יריב עיטס ושמעון ענבל. ירושלים: מוסד ביאליק, עמ' 17-44; 53-65; 70-85.

אוזר, גייקוב ו-ויליאם בלאנשפילד (1978). **תולדות המחשבה הכלכלית**. תרגום: עמוס כרמל. תל אביב: זמורה ביתן מודן, עמ' 85-101.

4. הגישה המרקסיסטית

מרקס, קרל (2011). **הקפיטל**. ספריית פועלים, הוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ' 119-160.

5. הגישה הניאו קלאסית

Caporaso, J.A. and D. P. Levine (1992). "Neoclassical political economy". In *Theories of Political Economy*, Cambridge: Cambridge University Press, pp. 79-99.

6. כלכלה פוליטית במאה העשרים - הויכוח בין האסכולות הקיינסיאנית, המוניטריסטית והאוסטרית

Caporaso, J.A. and Levine, D. P. (1992). "Keynesian political economy". In *Theories of Political Economy*, Cambridge: Cambridge University Press, pp. 100-125.

אוזר, גייקוב ו-ויליאם בלאנשפילד (1978). **תולדות המחשבה הכלכלית**. תרגום: עמוס כרמל. תל אביב: זמורה ביתן מודן, עמ' 352-368.

פרידמן, מילטון (2002). **קפיטליזם וחירות**. תרגום: מזל כהן. הקדמה: דוד לב ארי. עורכת: אוולינה גרץ. ירושלים: שלם, עמ' 54-71.

האייק, פרידריך (2013). **חוקת החירות**. תרגום: אהרן אמיר. מבוא: גל גרזון. ירושלים: שלם, עמ' 310-323.

Hayek, Friedrich (1995). *Contra Keynes and Cambridge*. Edited by Bruce Caldwell. Chicago: University of Chicago Press, pp. 1-48.

7. ההיסטוריה הכלכלית של מדינת ישראל

שמחון, אבי (2011). מהיד המנהלת ליד הנעלמה. מושב בן שמן: מודן הוצאה לאור.
גבאי, יורם (2009). כלכלה פוליטית: בין מראית עין כלכלית למציאות כלכלית. תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ' 169-233.
ברקאי, חיים (1990). ימי בראשית של המשק הישראלי. ירושלים: מוסד ביאליק, עמ' 33-74.
גלעדי, דן (תשנ"ח). כלכלת ישראל: התפתחות, מאפיינים, מדיניות. ירושלים: משרד החינוך, התרבות והספורט, עמ' 6-24.

8. תהליכי ליברליזציה במשק הישראלי

זעירא, יוסף ומישל סטרבצינסקי (2001). "הקטנת גודלה היחסי של הממשלה בישראל אחרי 1985". בתוך ממעורבות ממשלתית לכלכלת שוק – המשק הישראלי 1985-1998. עורך: אבי בן בסט. הוצאת עם עובד והמכון למחקר כלכלי ע"ש מוריס פאלק, עמ' 51-78.
גבאי, יורם ורפאל רוב (2001). "מדיניות החשיפה ליבוא וביטול תחליפי הפיחות: השלכות על המשק הלאומי". בתוך ממעורבות ממשלתית לכלכלת שוק – המשק הישראלי 1985-1998. עורך: אבי בן בסט. הוצאת עם עובד והמכון למחקר כלכלי ע"ש מוריס פאלק, עמ' 343-381.

9. תעסוקה

בנק ישראל (2016). "ההתפתחויות המקרו כלכליות בשוק העבודה". בתוך דו"ח בנק ישראל 2015. ירושלים. עמ' 43-48. זמין באינטרנט:
<http://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/RegularPublications/Pages/DochBankIsrael2015.aspx>
קמחי, איל (2012). "מגמות בשוק העבודה: פערים בשיעורי התעסוקה ובשכר". בתוך דוח מצב המדינה - חברה, כלכלה ומדיניות 2011-2012. עורך: דן בן דוד. ירושלים: מרכז טאוב, עמ' 107-140.

10. רווחה

המוסד לביטוח לאומי (2016). "דו"ח שנתי, 2015". ירושלים. עמ' 23-74. זמין באינטרנט:
https://www.btl.gov.il/Publications/Skira_shnatit/n2015/Documents/skira%202015_hebrew.pdf
בנק ישראל (2016). "סוגיות במדיניות הרווחה". בתוך דו"ח בנק ישראל 2015. ירושלים. עמ' 172-197.
<http://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/RegularPublications/Pages/DochBankIsrael2015.aspx>

11. המחאה החברתית קיץ 2011 וניתוח סוגיות אקטואליות

זעירא, יוסף (2013). "המחאה החברתית וכלכלת ישראל". מעשי משפט, כרך ה, עמ' 213-224.

רוזנהק, זאב ומיכאל שלו (2013). "הכלכלה הפוליטית של מחאת 2011: ניתוח דורי מעמדי".
תיאוריה וביקורת, 41, עמ' 45-68.

בן דוד, דן (2012). "מדינת הסטארט-אפ והאיום מבית". בתוך **דוח מצב המדינה-חברה, כלכלה ומדיניות 2011-2012**. עורך: דן בן דוד. ירושלים: מרכז טאוב, עמ' 81-17.

שלו, מיכאל (2012). "הרקע הכלכלי למחאה החברתית בקיץ 2011". בתוך **דוח מצב המדינה-חברה, כלכלה ומדיניות 2011-2012**. עורך: דן בן דוד. ירושלים: מרכז טאוב, עמ' 141-192.

ד. דרישות הקורס:

נוכחות וקריאת חומר הקריאה.

בחינה סוף שנתית.

מרכיבי ציון: בחינה על חומר ההרצאות והמאמרים - 100%.

ציון עובר- 60 לכל הפחות.

*המרצה שומר לעצמו את הזכות לערוך שינויים במהלך השנה בהתאם לצרכים ולנסיבות.